

FARD
Medlemsmøde
8. oktober 2026

Bech-Bruun

Program

Kl. 17.00	Velkomst v/ næstformand Hanne Mølbeck
Kl. 17.15	Fravigelse af lovgivning via anlægslove v/ jurist Terese Søholm Lindekilde og landinspektør Birgitte Sandgaard Christensen
Kl. 18.00	Pause, netværk og lidt til ganen
Kl. 18:30	Den nye ekspropriationsproceslov og ændringer i vejloven vedr. forlodsovertagelse" v/ retschef Kirstine F. Hindsberger, Transportministeriet
Kl. 19.00	Anlægslovgivning – karakteristika og retssikkerhedsmæssige overvejelser/ ph.d.-stipendiat Rasmus Jørgensen, Aarhus Universitet
Kl. 19:30	Afslutning v/næstformand Hanne Mølbeck

Fravigelse af lovgivning via anlægslove
v/jurist Terese Søholm Lindekilde og
landinspektør Birgitte Sandgaard Christensen

Anlægslove i Vejdirektoratet

Fravigelse af lovgivning via anlægslove

Vejdirektoratet

Præsentation

Terese Søholm Lindekilde
Specialkonsulent
Jura

Vejdirektoratet

Thomas Helsteds Vej 22
8660 Skanderborg

Telefon +45 72 44 33 33
Direkte +45 7244 2842
Mobil +4521152842

tsl1@vd.dk
vejdirektoratet.dk

Birgitte Sandgaard Christensen
Fagprojektleder
Areal og Geodata
Arealerhvervelse Større Anlæg

Vejdirektoratet

Thomas Helsteds Vej 22
8660 Skanderborg

Telefon +45 72 44 33 33
Direkte +45 72 44 70 07
Mobil +45 51 51 72 42

bsc2@vd.dk
vejdirektoratet.dk

Disposition

- Hvad er en anlægslov?
- Fravigelse af gældende lovgivning
- Fordele ved fravigelse gennem anlægslove
- Retssikkerhed
- Projektspecifik anlægslov (Tunnel under Marselis Boulevard)

Anlægslov
"Vedtagelse af et større infrastrukturprojekt ved lov"

Anlægslove regulerer bl.a.:

Linjeføring

Projekttype (motorvej, bro, tunnel mv.)

Rammerne for miljøkonsekvensvurdering (godkendelse af miljøkonsekvensrapport)

- Fravigelser i henhold til EU-lovgivningen

Fravigelser fra anden lovgivning

Fravigelse af klageadgang(e)

Støjisoleringsordning

Ekspropriation af ledninger

Domstolsprøvelse

Udarbejdes i samarbejde mellem By-, Land- og Transportministeriets departement og Vejdirektoratet

Bygget op efter Justitsministeriets vejledning om lovkvalitet

Fravigelse af gældende lovgivning

- Konkret vurdering af hvilke fravigelser der er nødvendige
- Hensyn bag bestemmelserne varetages
- Typiske fravigelser
  - Landzonetilladelse, jf. planlovens § 35
  - Regler om kommune- og lokalplaner, jf. planloven
  - Beskyttelseslinjer, jf. naturbeskyttelsesloven
  - Regler om offentlige anlæg i åbent land, jf. naturbeskyttelseslovens § 20, stk. 2.
  - Fredskovspligt, jf. skovlovens §§ 6 og 38
- Fravigelse af klageadgang

Fordele ved fravigelser

- Sikrer en effektiv og sammenhængende realisering af komplekse anlægsprojekter
  - Ensartet sagsbehandling
  - Afbureaukratisering
  - Fremdriftshensyn

Retssikkerhed

- Varetages gennem kombination af
  - Offentlig parlamentarisk behandling
    - *Inddragelse af myndigheder og offentligheden*
  - Bindende krav til projektets gennemførelse
  - Adgang til domstolsprøvelse

Vejdirektoratet

Projektspecifik anlægslov

GÆLDENDE

LOV nr 701 af 20/06/2025

By-, Land- og Transportministeriet

Yderligere oplysninger >

Lov om udbygning af rute 9 ved Nørreballe og etablering af tunnel under Marselis Boulevard i Aarhus[1]

VI FREDERIK DEN TIENDE, af Guds Nåde Danmarks Konge, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Anlægsprojekterne

§ 1. Transportministeren bemyndiges til at

1) udbygge rute 9 ved Nørreballe,

2) nedlægge dele af statsvejen Vestre Landevej,

3) nedklassificere en strækning af Vestre Landevej og

4) anlægge og omlægge kommunale veje og stier i forbindelse med projektet.

Stk. 2. Kort over anlægsprojektet nævnt i stk. 1 fremgår af bilag 1.

§ 2. Transportministeren bemyndiges til at

1) anlægge en tunnel under Marselis Boulevard i Aarhus, jf. bilag 2,

2) anlægge og omlægge lokale veje og stier, herunder ombygning af Marselis Boulevard og forlægning af Sydhavnsgade, og

3) optage en strækning af Åhavevej fra afslutningen af Aarhus Syd Motorvejen til Skanderborgvej og en strækning af Sumatravej fra tunnelportalen til Østhavnsvej som statsvej, jf. bilag 3.

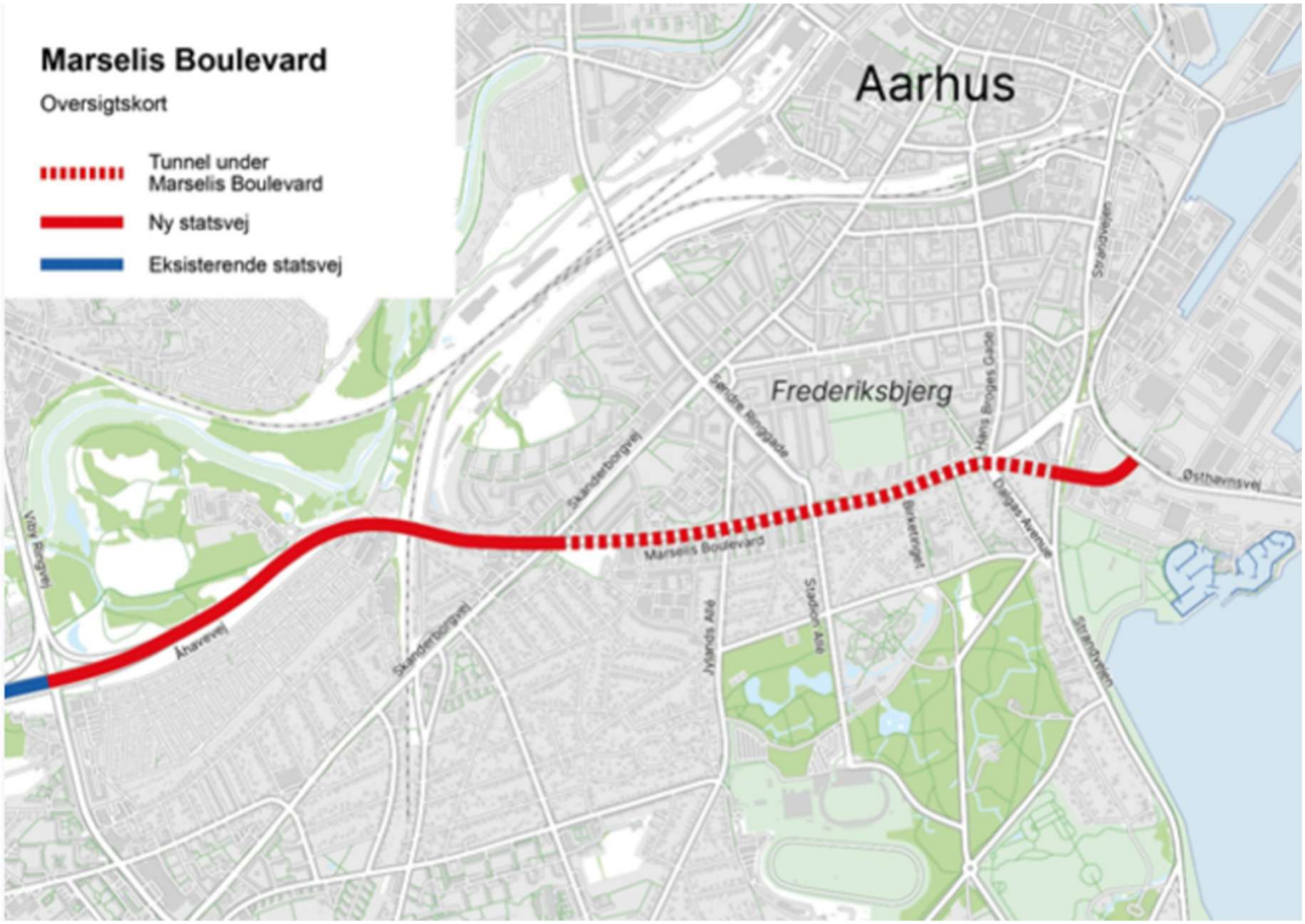
Marselis Boulevard
Oversigtskort
Tunnel under Marselis Boulevard
Ny statsvej
Eksisterende statsvej
Aarhus
Frederiksbjerg
Marselis Boulevard
Skanderborgvej
Åhavevej
Vibe Ringvej
Jylands Allé
Stadion Allé
Birketinget
Dalgas Avenue
Hans Broges Gade
Østhavnsvej
Strandvejen

Aarhus Syd
Motorvej
Vest
Aarhus
Havn
Dalgas Avenue
Adolph
Meyers Vej
Østhavnsvej
Marselis Boulevard
Ahavevej
Skanderborgvej
Strandvejen
Øst
Tunnel
Vejanlæg
Vejbane
Adgangsveje og parkering
Sti
Teknikbygning

Støjafskærmning ved Stavtrup

- Støjvolden bliver cirka 1.500 m lang og 12 m høj
- Støjskærmen bliver cirka 900 m lang og 8 m høj

- Der kan ske mindre justeringer efter de geotekniske undersøgelser og miljøundersøgelser.

Rammerne for projektet

- Oprindeligt var projektet Etape 2 af Åhavevejs forlængelse
- Principaftale mellem Aarhus Kommune og staten blev indgået i 2021.
- Vejdirektoratet overtog projektet fra Aarhus Kommune i forbindelse med Infrastrukturplan 2035 fra 2021.
- Miljøkonsekvensvurdering blev gennemført i perioden 2022 til 2025.
- Anlægslov vedtaget den 3. juni 2025.
- Samlet anlægsbudget er ca. 4,24 mia. kr. (prisniveau 2025)
- Aarhus Kommune og Aarhus Havn er medfinansierende med hver 300 mio. DKK

Miljøkonsekvensvurdering

Anlægsloven har baggrund i den gennemførte miljøkonsekvensvurdering, der var i offentlig høring fra d. 7. november 2024 til d. 9. januar 2025.

Følgende ændringer, der er godkendt af Trafikstyrelsen d. 19. juni 2026, er efterfølgende indarbejdet:

I anlægsperioden (trafikomlægninger):

1. *Tilslutning ved Åhavevej flyttes mod nord.*
2. *Krydset Skanderborgvej forskydes mod sydøst.*
3. *Trafikafviklingen ved Marselisparken ændres, så fire spor opretholdes øst for Johansen Baunes Plads.*
4. *En sidevej integreres som en del af arbejdsarealet i anlægsperioden.*

Det færdige anlæg:

1. *Ændring af hældning på støjvold væk fra motorvejen fra 1:2 til 1:3.*

Vejdirektoratet

Fravigelse af anden lovgivning og klageadgange

Kapitel 3

Fravigelse af anden lovgivning og klageadgange

§ 6. Anlægsprojekterne nævnt i §§ 1 og 2 kræver ikke tilladelse eller dispensation efter § 35, stk. 1, i lov om planlægning, § 8 i lov om forurenet jord og § 65, stk. 1 og 2, i lov om naturbeskyttelse og regler fastsat i medfør af § 20, stk. 2, i lov om naturbeskyttelse. Anlægsprojektet nævnt i § 1 kræver endvidere ikke tilladelse efter § 7 i lov om råstoffer.

Stk. 2. Reglerne om kommune- og lokalplaner i lov om planlægning, kapitel 5 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer og museumslovens kapitel 8 og 8 a finder ikke anvendelse på anlægsprojekterne nævnt i §§ 1 og 2.

Stk. 3. Hensynene bag bestemmelserne i stk. 1 og 2 varetages af transportministeren.

Vejdirektoratet

Projektspecifikke fravigelser

- Landzonetilladelse, jf. planlovens § 35
- Lov om forurenet jord § 8 (underretning om kortlægning)
- Beskyttelseslinjer, jf. naturbeskyttelsesloven
- Regler om offentlige anlæg i åbent land, jf. naturbeskyttelseslovens § 20, stk. 2.
- Regler om kommune- og lokalplaner, jf. planloven
- Kapitel 5 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer
- Museumslovens kapitel 8 og 8 a

Vejdirektoratet

Lov om forurenet jord § 8

VD skal ikke have en decideret tilladelse, men VD skal varetage de hensyn, som normalt tages.

Et eksempel: V2-forurening ved støjvolden i Stavtrup

Må man godt etablere en ca. 12 meter høj støjvold ovenpå V2-forureningen ift. overfladevand og grundvand?

Skal V2-forureningen fjernes, eller kan den blive liggende?

Det laves der en undersøgelse og afgrænsning af, hvorefter VD er i dialog med kommunen og regionen om, hvilke afværgeforanstaltninger der skal tages for at sikre grundvandet.

Bygningsfredning og bevaring af bygninger

Kapitel 3

Fravigelse af anden lovgivning og klageadgange

§ 6. Anlægsprojekterne nævnt i §§ 1 og 2 kræver ikke tilladelse eller dispensation efter § 35, stk. 1, i lov om planlægning, § 8 i lov om forurenet jord og § 65, stk. 1 og 2, i lov om naturbeskyttelse og regler fastsat i medfør af § 20, stk. 2, i lov om naturbeskyttelse. Anlægsprojektet nævnt i § 1 kræver endvidere ikke tilladelse efter § 7 i lov om råstoffer.

Stk. 2. Reglerne om kommune- og lokalplaner i lov om planlægning, kapitel 5 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer og museumslovens kapitel 8 og 8 a finder ikke anvendelse på anlægsprojekterne nævnt i §§ 1 og 2.

Stk. 3. Hensynene bag bestemmelserne i stk. 1 og 2 varetages af transportministeren.

Bygningsfredning og bevaring af bygninger

Aarhus Byråd har den 12. august 2026 vedtaget kommuneplantillæg nr. 8 om vurdering af enkeltbygningers bevaringsværdi, heriblandt en villa på Strandvejen nr. 50 som bevaringsværdig.

Formålet er at rette opmærksomhed på bygningskulturen som et identitetsskabende udgangspunkt for kommunens udvikling.

Kommunen er samtidig i gang med et forslag til bevarende lokalplan for Marselis området - bl.a. Adolph Meyers Vej og Strandvejen - med primært formål at hindre nedrivning af enkeltbygninger.

Bygningsfredning og bevaring af bygninger

Vejdirektoratet har givet partsindlæg til Aarhus kommune, hvor VD oplyste, at VD ikke kan imødekomme ønsket om bevarelse af ejendommen Strandvejen 50.

Ejendommen skal bruges i sit fulde omfang til anlægsarbejderne, og bygningen skal nedrives i løbet af år 2027-2028 for at overholde tidsplanen.

Bygningsfredning og bevaring af bygninger

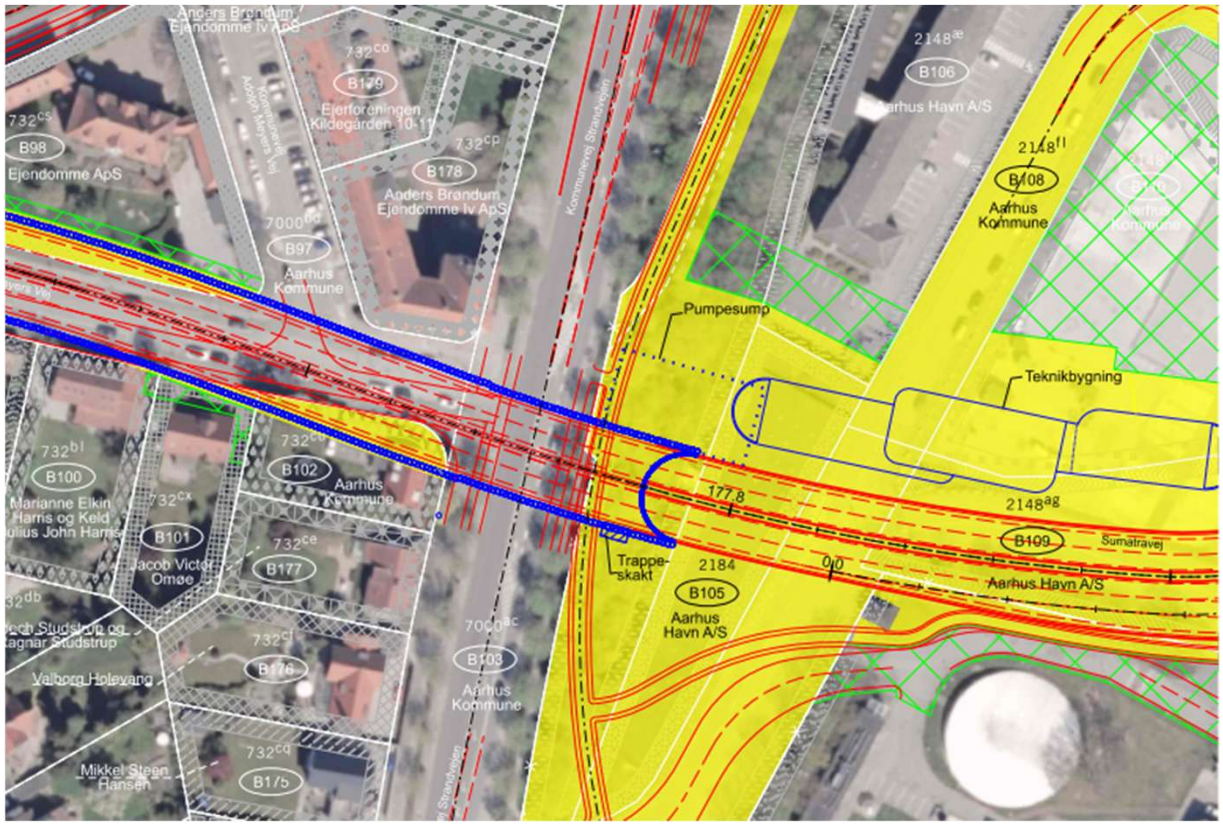

Signaturer:

- Areal, der anvendes til vejanlæg
- Arbejdsareal, der eksproprieres midlertidigt
- Støjskærm
- Højspænding luftledning >100 kV
- Mønstrene viser de enkelte ejendomme
- Tunnelvæg

Planen benytter ikke nødvendigvis alle signaturer

Berørte B-nre på denne besigtigelsesplan:
B14, B67, B81 - B90, B92 - B102, B119, B144 - B159, B160 - B167, B193, B194

KOORDINATSYSTEM: DKTM2
80800\3 Projekt til besigtigelse\5 CAD-arbejdsområde\1 Arbejdsmodeller\Areal\2 Detailbesi

808 MARSELIS BOULEVARD

Vejdirektoratet

Klageadgang og dialog med myndigheder og infrastruktur-ejere

- *Aarhus Kommune*

Som grundlag for vedtagelse af anlægsloven er der indgået en principaftale mellem Aarhus Kommune og Staten vedr. vilkår for samarbejdet i anlægsprojektet. Det er siden formaliseret i en samarbejdsaftale.

- *Banedanmark*

VD har forespurgt BDK om muligheden for midlertidig råden over et mindre baneareal nord for projektområdet ved banebroerne

- *Aarhus Havn*

Vejdirektoratet har jævnligt møder med Aarhus Havn vedr. projektets påvirkning - de udpegede arbejdsarealer er afstemt med Aarhus Havn ligesom projektets påvirkning på havnens aktiviteter i øvrigt

- *Energinet*

Energinet har præsenteret Vejdirektoratet for et projekt med etablering af en højspændingsstation på Aarhus Havn. Placeringen er ikke endeligt fastlagt endnu, men forventes at få indflydelse på Vejdirektoratets råden over arbejdsareal i anlægsperioden

Vejdirektoratet

Klageadgang og dialog med naboer/ lodsejere

- *Borgermøde*

Den 27. november 2024 blev der afholdt borgermøde på baggrund af miljøkonsekvensvurderingen

- *Informationsmøder*

D. 10. september 2025.
Ca. 500-600 personer deltog fysisk og online.

D. 17. juni 2026 særskilt informationsmøde vedrørende ny støjafskærmning i Stavtrup.

- *Naboforum*

Vejdirektoratet har oprettet et naboforum og afholdt det første møde d. 20. maj 2026.
For grundejerforeninger, boligforeninger, fællesråd samt virksomheder og institutioner langs Marselis Boulevard.
Fælles naboforumsmøder for alle parter hvert ½ år.

- *Individuelle lodsejermøder*

Vejdirektoratet har haft korrespondance og afholdt møder med forskellige lodsejere og gør det fortsat

Vejdirektoratet

Afrunding

Selvom der er en anlægslov, der fraviger gældende lovgivning, gør VD meget ud af kontakten til og dialogen med myndigheder, infrastrukturejere og ikke mindst lodsejere/naboer

Samlet set er der rig mulighed for at komme med bemærkninger til projektet – senest høring ifm. besigtigelsesforretningen i sidste uge

Spørgsmål?

Tak for jeres opmærksomhed

B

Den nye ekspropriationsproceslov og ændringer i vejloven vedr. forlodsovertagelse”

v/retschef Kirstine F. Hindsberger, Transportministeriet

B

Anlægslovgivning – karakteristika og retssikkerhedsmæssige overvejelser

v/ph.d.-stipendiat Rasmus Jørgensen,
Aarhus Universitet

ANLÆGSLOVGIVNING

MEDLEMSMØDE, FORENINGEN FOR AREALER OG RETTIGHEDER I DANMARK

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

RASMUS JØRGENSEN
PH.D.-STUDERENDE

INTRODUKTION

Kort om mig:

- Jurist, Aarhus Universitet
- Ph.d.-stipendiat, Juridisk Institut, Aarhus BSS
- rajo@law.au.dk

Kort om mit projekt:

- ”Retssikkerhedsperspektiver på en udvidet brug af anlægslovgivning”
- Miljøretligt fokus (i bred forstand)
- Indgangsvinkel: effektiv gennemførelse af specifikke anlægsprojekter fra et retligt perspektiv

HVAD ER EN 'ANLÆGSLOV'?

EKSISTERENDE DEFINITIONER

anlægslov substantiv, fælleskøn

BØJNING -en, -e, -ene

UDTALE ['anlɛgs-]

Betydninger

lov om bygning af et større offentligt anlæg, fx en bro eller en motorvej

ORD I NÆRHEDEN byggelovgivning | byfornyelseslov | by- og landzonelov | sommerhuslov | naturfredningslov Vis flere +

Vedtages anlægsloven inden sommerferien, kan entreprenørmaskinerne gå i gang med at flytte den midtjyske muld i 1994 Berl[1991]

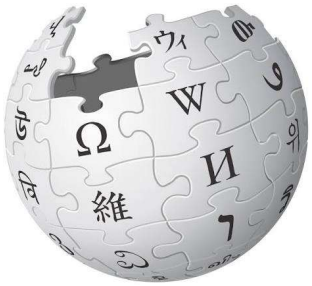

Vejledninger til miljøvurderingsloven

Miljøvurderingsloven samler reglerne for miljøvurdering af planer og programmer med reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM) i én lov.

MIT SYN PÅ KONCEPTUALISERING

Rammesætning:

1. Anlægslovgivning skal defineres ud fra materielt indhold, ikke rubriceringer

2. Vigtigst med forståelse for, hvad indhold et begreb har, ikke hvad selve begrebet er

3. Der findes ikke nødvendigvis én fyldestgørende definition

ANLÆGSLOVGIVNING I TAL (I)

Generiske formuleringer (retsinformation.dk):

- ”Lov om anlæg af […]”: 16
- ”Lov om anlæg og drift af […]”: 1
- ”Lov om projektering og anlæg af […]”: 2
- ”Lov om projektering af […]”: 3
- ”Lov om udbygning af […]”: 6
- ”Lov om etablering af […]”: 1
- ”Lov om opgradering af […]”: 1
- ”Lov om udvidelse af […]”: 0

ANLÆGSLOVGIVNING I TAL (II)

Projektspecifikke formuleringer:

- ”Lov om en Cityring”

- ”Lov om Aarhus Letbane”
- ”Lov om Odense Letbane”

- ”Lov om testcentre for store vindmøller ved Høvsøre og Østerild”
- ”Lov om rammerne for arealanvendelsen i Københavns Lufthavn, Kastrup”

ANLÆGSLOVGIVNING I TAL (III)

Sektorspecifikke formuleringer:

- ”Lov om bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål”

- ”VE-loven” om adgangen til at udpege ‘VE-fremskyndelsesområder’

MIN (ARBEJDS)DEFINITION

Konkret lovgivning der vedtages som alternativ til almindelige projektgodkendelsesregimer og med henblik på at fremme gennemførelsen af specifikke anlægsprojekter

1)

2)

ANLÆGSLOVGIVNING SOM ET UNDTAGELSESINSTRUMENT (I)

Indhold:

Anlægslovgivning er et undtagelsesinstrument, ikke en (nødvendig) hjemmelstilvejebringelse

Forudsætning:

Der eksisterer allerede detaljeret lovgivning, der generelt regulerer adgangen til at gennemføre projekter → anvendelse af anlægslovgivning er ikke strengt nødvendigt

Konsekvens:

Gennemførelse af anlægslovsregulerede projekter forudsætter en konkret stillingtagen til de krav, der stilles efter den almindelig lovgivning → fravigelse 'uden videre' er ikke en legitim mulighed!

MIN (ARBEJDS)DEFINITION

Konkret lovgivning der vedtages som alternativ til almindelige projektgodkendelsesregimer og med henblik på at fremme gennemførelsen af specifikke anlægsprojekter

1)

2)

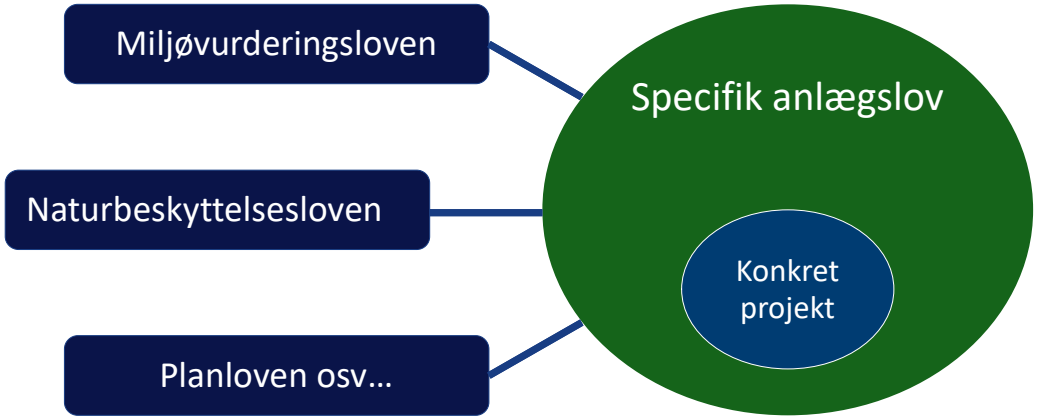

DEN 'ALMINDELIGE' LOVGIVNING

VVM- og SMV-direktiverne
Vandrammedirektivet
Habitatdirektivet (og fuglebeskyttelsesdirektivet)
Århus-konventionen

Miljøvurderingsloven
Naturbeskyttelsesloven (og habitatbekendtgørelserne)
Miljøbeskyttelsesloven
Planloven
Vandplanlægningsloven (og indsatsbekendtgørelsen)
Museumsloven
Miljøoplysningsloven
[og meget mere…]

Miljøvurderingslovens § 4, stk. 3:

"Loven finder ikke anvendelse på projekter […], såfremt projekterne miljøvurderes efter anden lovgivning, som udtrykkeligt undtager disse projekter fra denne lov."

ANLÆGSLOVGIVNING SOM ET UNDTAGELSESINSTRUMENT (II)

Ved den ”rene/klassiske” anlægslovgivning kan følgende besvares:

- Hvad undtages → hvilket anlægsprojekt omfattes ikke af de almindelige regler?
- Hvad undtages der fra → hvilke almindelige regler gælder ikke for det angivne projekt?

EKSEMPEL: LOV OM ANLÆG AF EN TREDJE LIMFJORDSFORBINDELSE

Hvad undtages:

§ 1. […] ca. 20 km firesporet motorvej vest om Aalborg via Egholm med forbindelse til E45 Nordjyske Motorvej i syd og E39 Hirtshalsmotorvejen i nord […].

Stk. 3. Kort over anlægsprojektet m.v. nævnt i stk. 1 og 2 fremgår af bilag 1.

EKSEMPEL: LOV OM ANLÆG AF EN TREDJE LIMFJORDSFORBINDELSE

Hvad undtages der fra:

§ 5, stk. 2. Reglerne om kommune- og lokalplaner i lov om planlægning, §§ 23, 24 og 26 a i lov om naturbeskyttelse, kapitel 4 i bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, §§ 8-13 og 26-28 i lov om skove, kapitel 8 og 8 a i museumsloven og lov om landbrugsejendomme finder ikke anvendelse på anlægsprojektet nævnt i § 1.

§ 6. Kommunalbestyrelsens eller en statslig myndigheds afgørelser vedrørende anlægsprojektet nævnt i § 1, stk. 1 og 2, som træffes efter byggeloven, lov om jagt og vildtforvaltning, lov om naturbeskyttelse, lov om vandløb med undtagelse af kapitel 13, lov om skove, lov om vandforsyning m.v., lov om miljøbeskyttelse, lov om råstoffer eller lov om vandplanlægning samt regler udstedt i medfør af disse love kan ikke påklages til anden administrativ myndighed […].

‘ANLÆGSLIGNENDE’ LOVGIVNING

Hvad undtages … og hvad undtages der fra?

Anlægslignende lovgivning:

Når der i en lov, der vedrører gennemførelse af et eller flere specifikke anlægsprojekter, ikke er en præcis beskrivelse af projekterne og/eller den almindelige lovgivning, der fraviges

Eksempler:

- En energiø i Nordsøen
- Bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål

DEN 'NØDVENDIGE' ANLÆGSLOV (I)

Anlægslovgivning er et undtagelsesinstrument, ikke en (nødvendig) hjemmelstilvejebringelse

Ikke ensbetydende med, at anlægslovgivning ikke i et vist omfang kan være nødvendigt;

Nødvendigt:

Gennemførelse af en renovering og ombygning af Nyborg Slot forudsatte, at projektet blev undtaget fra museumslovens kapitel 8 og 8 a

DEN 'NØDVENDIGE' ANLÆGSLOV (II)

Praktisk nødvendigt:

Arbejdet med at etablere Cityringen i København var svært og udfordret. Reguleringen af de mange byggepladser blev ved en anlægslov centreret ved én (bedst) kompetent myndighed.

"Samlet set er det derfor meget uhensigtsmæssigt, at hver fase af Metroselskabets byggepladser skal reguleres individuelt […] Det foreslås på den baggrund […] at Transportministeren […] fremover får adgang til at regulere den maksimalt tilladte forurening og gener fra byggeriet af Cityringen."

Ikke nødvendigt:

Gennemførelse af anlægsprojektet Nyt Statens Naturhistoriske Museum

RETLIGE VALG OG FRAVALG

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

MEDLEMSMØDE, FARD
8. OKTOBER 2026

RASMUS JØRGENSEN
PH.D.-STUDERENDE

HVAD UNDTAGES DER FRA?

Anlægslovgivning bruges almindeligvis til at undtage fra:

1. **Materielle krav** (fx forbud mod ændringer i tilstanden af beskyttede naturtyper eller de normale krav efter miljøbeskyttelsesloven vedrørende støj)

2. **Originære kompetencer** (fx Trafikstyrelsen som godkendelsesmyndighed frem for den lokale kommunalbestyrelse)

3. **Administrative klageadgange** (fx klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet) – gælder ikke domstolene

ADMINISTRATIVE KLAGEADGANGE (I)

”Undgå betydelige risici og usikkerheder i form af forsinkelse og fordyrelse”

Statistik:

- 22 gældende anlægslove
- 21 indeholder formuleringen (eller en næsten identisk formulering)
  - 17 bruger formuleringen som eneste begrundelse for at afskære klageadgangen
  - 4 bemyndiger Transportministeren til at undtage fra materielle krav (som ville kunne påklages administrativt)
- 1 afskærer klageadgangen uden begrundelse

ADMINISTRATIVE KLAGEADGANGE (II)

”Undgå betydelige risici og usikkerheder i form af forsinkelse og fordyrelse”

Første optrædener:

L232:2010: Konkret vurdering af, at et jernbaneanlæg ikke ville vil få væsentlige kultur-historiske eller naturbeskyttelsesmæssige konsekvenser

L527/2010: Konkret vurdering af, at en periodevis overskridelse af de normalt anvendte støjgrænser ikke kunne undgås uden store ophold i anlægsarbejdet

L748/2014: Konkret vurdering og beregning af, hvad forsinkelser som følge af eventuelle klagesager vil koste (anslået 2,5 – 4,5 mia. kr.)

ADMINISTRATIVE KLAGEADGANGE (III)

”Undgå betydelige risici og usikkerheder i form af forsinkelse og fordyrelse”

Ny Storstrømsbro og nedrivning af den eksisterende Storstrømsbro (L737/2015)

Nyt Statens Naturhistoriske Museum (L381/2017)

Jernbane over Vestfyn (L1424/2019)

Nordhavnstunnel (L1552/2019)

Lynetteholm (L1157/2021)

En energiø i Nordsøen (L2379/2021)

Motorvej E20/E45 ved Kolding mv. (L1536/2023)

Vejforbindelse mellem Tingbjerg og Husum i Københavns Kommune (L617/2024)

Tredje Limfjordsforbindelse (L624/2024)

E20 Amagermotorvejen (L625/2024)

Udbygning af Øresundsmotorvejen (L626/2024)

Fast forbindelse over Femern bælt (L1314/2024 – oprindeligt L575/2015)

Rute 11 mellem Korskro og Varde (L1455/2024)

Nyborg Slot (L1648/2024)

Udbygning af Fynske Motorvej syd om Odense (L565/2025)

Rute 9 ved Nørreballe og tunnel under Marselis Boulevard i Aarhus (L701/2025)

Ny midtjysk motorvej (L1662/2025)

ADMINISTRATIVE KLAGEADGANGE (IV)

”Undgå betydelige risici og usikkerheder i form af forsinkelse og fordyrelse”

Formuleringen bruges i dag fuldstændig standardiseret … og uden konkret begrundelse;

- Standardpassus om at administrative klager kan blive tillagt opsættende virkning, og at opsættende virkning kan medføre betydelige forsinkelser og fordyrelser

- Det er sådan set rigtigt nok, men…

OPSÆTTENDE VIRKNING (I)

Betingelser (kumulative):

1. Rimelig formodning for, at det oprindelige godkendelsesgrundlag er ulovligt,
2. Risiko for, at udnyttelse af godkendelsen vil forhindre en senere mulighed for fysisk lovliggørelse, og
3. Hensynet bag opsættende virkning skal efter en konkret interesseafvejning vægte tungere end interessen i at straksudnytte godkendelsen

ØL-K af 26. maj 2023: Ingen opsættende virkning, da klager ikke havde ”sandsynliggjort et faktuelt grundlag for, at miljøet risikerer at lide alvorlig og uoprettelig skade” → størrelsen af et anlægsprojekt kan ikke i sig selv begrunde opsættende virkning

OPSÆTTENDE VIRKNING (II)

Mine pointer om ”risici og usikkerheder i form af forsinkelse og fordyrelse”:

1. Der gælder **ikke** et generelt udgangspunkt om, at klager har opsættende virkning

2. Selv hvor der gælder et sådant udgangspunkt, kan en risiko for opsættende virkning imødegås, hvis det oprindelige godkendelsesgrundlag ikke efterlader nogen **rimelig formodning** for ulovlighed

3. Afskæring af administrative klageadgange påvirker ikke **domstolenes** adgang til at tillægge søgsmål opsættende virkning

4. Den generelle risiko for, at klager tillægges opsættende virkning, er ikke i sig selv tilstrækkelig begrundelse for at afskære administrative klageadgange

NOGLE BETRAGTNINGER OM RETSSIKKERHED

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

MEDLEMSMØDE, FARD
8. OKTOBER 2026

RASMUS JØRGENSEN
PH.D.-STUDERENDE

RETSSIKKERHED OG ANLÆGSLOVGIVNING (I)

Retssikkerhed som et princip om retlig forudsigelighed;

1. Mulighed for at kende sin ret
2. Mulighed for at indrette sig i tillid til, at ens retsstilling ikke vilkårligt ændres

Suppleres af **access to justice** om adgangen til at gennemføre retten samt sikre, at staten og offentlige myndigheder respekterer de i lovgivningen fastsatte retsbeskyttelser

RETSSIKKERHED OG ANLÆGSLOVGIVNING (II)

Case: en miljøvurdering af et specifikt anlægsprojekt sker i henhold til en anlægslov, som afskærer klageadgangen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Hvad sker der: ved at afskære klageadgangen fraviger lovgiver et retligt system

1. Som lovgiver selv har oprettet
2. Som fungerer
3. Som alt andet lige må være udtryk for en eller anden gennemtænkt og balanceret løsning

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

Bemærkninger til lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet:

”øget **omkostningseffektivitet** og til ensartning og afkortning af **sagsbehandlingstiderne**”

”tilgodese **fleksibilitet** og fokus på den mest effektive og hensigtsmæssige sagsbehandling, og som bedre vil kunne varetage hensynet til borgernes **retssikkerhed**, hurtig sagsbehandling og afgørelse.”

”Inddelingen i sagkyndige afdelinger gør, at der er truffet et sagligt og hensynsfuldt valg af **sagkundskab** på forhånd”

RETSSIKKERHED OG ANLÆGSLOVGIVNING (III)

Konsekvenser:

1. Ikke-specialiseret prøvelse → større brug af syn og skøn ved domstolene

2. Kort, sammenblandet høringsproces → kortere tid til at forholde sig til flere ting

3. Øget sårbarhed ved ringere lovkvalitet

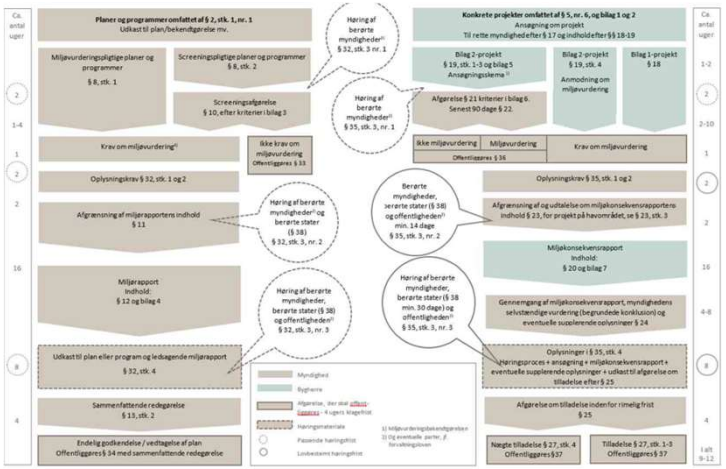

RETSSIKKERHED OG ANLÆGSLOVGIVNING (IV)

Case: et anlægsprojekt, der som udgangspunkt er i strid med naturbeskyttelseslovens regler om beskyttelseslinjer, tillades ved anlægslovgivning i stedet for den i naturbeskyttelsesloven fastsatte dispensationsproces

<u>Konsekvenser:</u>

1. Ringere mulighed hos borgere for at forudsige og indrette sig efter anlægslovgivning end efter naturbeskyttelseslovens almindelige dispensationsproces

2. Modsat anlægslovgivning er afgørelser efter naturbeskyttelsesloven underlagt de forvaltningsretlige grundsætninger (fx officialprincippet og proportionalitetsprincippet)

RETSSIKKERHED OG ANLÆGSLOVGIVNING (V)

Mine pointer:

1. Ud fra en generel betragtning om retssikkerhed bør enhver have mulighed for at kende sin ret og indrette sig i tillid til, at vedkommendes retsstilling ikke vilkårligt ændres

2. Fra et retssikkerhedsperspektiv bør anlægslovgivning ikke anvendes vilkårligt, uden konkrete begrundelser eller i et sådant omfang, at det udhuler ordningerne efter den almindelige lovgivning

3. Folketinget bør ikke anvende anlægslovgivning som default-værktøj, når det ønsker et bestemt anlægsprojekt gennemført → anvendelse bør være gennemsigtig og konkret begrundet eller formelt rammesat

AFRUNDING

OPSUMMERING

1. Anlægslovgivning: konkret lovgivning der vedtages som alternativ til den almindelige lovgivning og med henblik på at fremme gennemførelsen af specifikke anlægsprojekter (terminologi er dog ikke afgørende)

2. Anvendelse af anlægslovgivning ændrer ikke ved, at det altid er nødvendigt med en konkret stillingtagen til de krav, der stilles efter de enkelte almindelige regelsæt

3. Den generelle risiko for, at klager tillægges opsættende virkning, er ikke i sig selv tilstrækkelig begrundelse for at afskære administrative klageadgange

4. Fra et retssikkerhedsperspektiv bør anlægslovgivning ikke bruges vilkårligt eller i et sådant omfang, at det udhuler den almindelige lovgivning, ligesom enhver anvendelse enten bør være gennemsigtig og konkret begrundet eller formelt rammesat

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

Tak for i dag

Bech-Bruun